Nr 58

Regeringens proposition om ändring i fråga om den skattemässiga behandlingen av vissa gruppsjukförsäkringar;

beslutad den 27 februari 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås av tekniskt-administrativa skäl ändring i rutinerna för bestämmande av högsta belopp som skattefritt kan utgå som förmån av kollektivavtalsbunden gruppsjukförsäkring (AGS).

Förslag till
Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrives att 32 § 3 mom. kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse | *Föreslagen lydelse*

32 §

3 mom.[1] Såsom intäkt upptages icke vad som av staten anvisats till bestridande av särskilda, med vissa tjänster eller uppdrag förenade kostnader, såsom:

utlandstillägg och därmed likställda förmåner för utom riket stationerad personal vid utrikesförvaltningen eller i svensk biståndsverksamhet;

förvaltningskostnadsbidrag och anslag till andra expenser;

å stat uppförd häst- och båtlega;

till beställningshavare vid armén utgående hästgottgörelse för egna tjänstehästar;

resekostnads- och traktamentsersättning;

kostnadsersättning för vård av person i enskilt familjehem;

ägande i följd härav skattskyldig icke göra avdrag för underskott, som kan uppkomma därigenom, att sålunda anvisat anslag icke förslår till täckande av därmed avsedda utgifter.

Vad i första stycket sägs skall äga tillämpning i fråga om motsvarande kostnadsersättning som anvisats av kommun eller skogsvårdsstyrelse. Riksskatteverket må därjämte, när skäl därtill äro, förklara att vad i första stycket sägs skall äga tillämpning i fråga om motsvarande ersättning, som anvisats av annan offentlig institution. Sådant beslut må, när omständigheterna det föranleda, av riksskatteverket återkallas. Över beslut, som riksskatteverket meddelat enligt detta stycke, må klagan icke föras.

Förmånen av fri sjukvård eller fri tandvård, så ock av fri grupplivförsäkring upptages icke såsom intäkt, oavsett om förmånen åtnjutits på grund av statlig eller på grund av kommunal eller enskild tjänst. Har sådan förmån åtnjutits på grund av enskild tjänst och utgått efter väsentligt förmånligare grunder än som gälla för befattningshavare i statens tjänst, skall dock förmånen upp-

Förmånen av fri sjukvård eller fri tandvård, så ock av fri grupplivförsäkring upptages icke såsom intäkt, oavsett om förmånen åtnjutits på grund av statlig eller på grund av kommunal eller enskild tjänst. Har sådan förmån åtnjutits på grund av enskild tjänst och utgått efter väsentligt förmånligare grunder än som gälla för befattningshavare i statens tjänst, skall dock förmånen upp-

[1] Senaste lydelse 1974:867.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
tagas såsom intäkt till den del den utgått efter förmånligare grunder än de för nämnda befattningshavare gällande. Förmån av fri gruppsjukförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer upptages ej såsom intäkt, om de ersättningar som kunna utgå på grund av försäkringen icke överstiga av *riksskatteverket* för varje kalenderår fastställda belopp.	tagas såsom intäkt till den del den utgått efter förmånligare grunder än de för nämnda befattningshavare gällande. Förmån av fri gruppsjukförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer upptages ej såsom intäkt, om de ersättningar som kunna utgå på grund av försäkringen icke överstiga av *regeringen* för varje kalenderår fastställda belopp.

Såsom intäkt upptages ej heller förmån av mindre värde, som utgått i annat än penningar, därest förmånen kan antagas icke vara avsedd att utgöra direkt vederlag för utfört arbete.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling och tillämpas första gången vid 1976 års taxering. Äldre bestämmelser gäller vid 1975 års taxering och vid eftertaxering för år 1975 eller tidigare år.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-02-27

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Zachrisson, Leijon

Föredragande: statsrådet Sträng

Proposition om ändring i fråga om den skattemässiga behandlingen av vissa gruppsjukförsäkringar

---

Den skattemässiga behandlingen av arbetstagarnas förmån av kollektivavtalsbunden gruppsjukförsäkring (AGS) reglerades senast av statsmakterna år 1974 genom en ändring av 32 § 3 mom. tredje stycket kommunalskattelagen (1928:370), KL, vari finns bestämmelser om beskattning av vissa fria förmåner till inkomsttagare. Angående den principiella utformningen av AGS och beskattningsreglernas innebörd i stort hänvisas till prop. 1974:90, SkU 1974:32 och rskr 1974:200.

Med anledning av förevarande ärende bör följande anmärkas. AGS behandlas i skattehänseende som s. k. K-försäkring. För K-försäkring gäller att premien inte är avdragsgill för den försäkrade och att utfallande belopp är skattefria. Om arbetsgivaren betalar premie för K-försäkring, skall den anställde ta upp premiebeloppet som förmån. Denna förmån kan emellertid inrymmas under det s. k. försäkringsavdraget, som är högst 250 kr. för ogift och högst 500 kr. tillsammans för makar. Genom den nyss åberopade ändringen i reglerna för den skattemässiga behandlingen av AGS gäller dock att arbetstagaren inte skall ta upp förmånen av arbetsgivarens premiebetalning, om de ersättningar som kan utgå på grund av försäkringen inte överstiger de belopp som riksskatteverket fastställer för varje kalenderår.

Bakgrunden och skälen till denna speciella skattemässiga behandling av AGS – som utgör ett avsteg från principen om beskattning av K-försäkringar – är i huvudsak följande.

I samband med den omläggning av den obligatoriska sjukförsäkringen som skedde i och med att sjukförsäkringen gjordes skattepliktig framhöll chefen för socialdepartementet (prop. 1973:46 s. 104) att den obligatoriska sjukförsäkringen borde vara den grund för medborgarnas skydd under sjukdom, efter vilken kompletterande hjälpförmåner borde anpassas, samtidigt som den försäkrade inte genom sjukförmånerna borde få bättre ekonomi än då han är frisk. Av samhällsekonomiska skäl får det anses motiverat

med viss självrisk för det sammanlagda försäkringsskyddet vid sjukdom. Denna självrisk borde inte sättas högre än som är nödvändigt och i första hand ta sikte på de mer kortvariga sjukdomsfallen. Eftersom sjukpenningen från den allmänna försäkringen i dess nya utformning skulle ge så hög kompensationsnivå som 90 %, kunde inte någon anledning föreligga att kompletterande sjukersättning skulle utgå vid korttidssjukdom. Kompletterande ersättning borde endast medges efter en karenstid av minst 30 dagar. En riktpunkt för kompensationsnivån i dessa fall borde vara att kompletteringsförmåner och sjukpenning inte tillsammans ger högre ersättning för inkomstbortfallet än omkring 95 %, varvid, om kompletteringsförmånerna är skattefria, hänsyn givetvis måste tas till detta. Chefen för socialdepartementet, som förutsatte att de förordade riktlinjerna skulle beaktas av arbetsmarknadens parter vid införandet av nya sjukförmåner, påpekade att även med dessa begränsningar skulle det komma att finnas utrymme att träffa avtal om kompletterande anordningar av den typ som t. ex. AGS-försäkringen representerar.

Själv uttalade jag i prop. 1974:90 (s. 15) – efter att ha konstaterat att den då föreliggande nya överenskommelsen mellan SAF och LO i sig inte utgjorde någon anledning att frångå tidigare ställningstagande i frågan om den skattemässiga behandlingen av den förmån som består i att arbetsgivaren betalar premien (se prop. 1973:49 s. 52) – att ifrågavarande överenskommelse också innebär att ersättningen vid såväl sjukdom som vid förtidspension tillsammans med andra förmåner på grund av anställning och ersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring i stort ligger inom ramen för kompensationsnivån 95 % av inkomstbortfallet efter skatt beräknad på den del av inkomsten som högst uppgår till 7,5 basbelopp. Jag anförde fortsättningsvis att skattefriheten för förmånen av fri avtalsgruppsjukförsäkring enligt min mening borde begränsas till att avse arbetstagare, som berördes av överenskommelsen och motsvarande kategorier. Vidare underströk jag nödvändigheten av att de avtalade ersättningarna på grund av försäkringen granskas vid förändring av skattebelastningen på såväl den statliga som den kommunala sidan. Den situationen får givetvis inte uppkomma, heter det vidare i det nu citerade anförandet i prop. 1974:90, att kompletteringsförmåner och ersättning enligt lagen om allmän försäkring tillsammans ger en högre kompensationsnivå än 95 %. Det sades ankomma på försäkringsinspektionen att övervaka att så inte kan bli fallet. Jag anförde vidare (prop. 1974:90 s. 16).

Vid sjukpenningtid kommer enligt överenskommelsen högsta ersättning att utgöra 3 kr. för dag. Månadsersättning under förtidspensionstid har gjorts beroende av den vid insjuknandetillfället pensionsgrundande inkomsten med anledning av anställningar som omfattas av försäkringsavtal om AGS. Enligt förhandlingsprotokollet är högsta månadsersättningen 715 kr. Sådan ersättning skall utgå vid en sjukpenninggrundande årsinkomst av mellan 63 000 och 64 000. Vid höjning av basbeloppet kan högsta sjukpenning-

grundande årsinkomst komma att överstiga 64 000 kr. Överenskommelse om högre månadsersättning än 715 kr. kan då komma att träffas. Att som nu knyta skattefriheten för den fria förmånen till viss högsta ersättning under förtidspensionstid är därför inte möjligt. Organisationernas förslag att sätta gränsen till en högsta ersättning, som tillsammans med andra förmåner som beror av anställning och ersättning enligt lagen om allmän försäkring inte får överstiga 95 % av inkomstbortfallet efter skatt på inkomst inom 7,5 basbelopp, är en godtagbar princip. En regel med sådan innebörd torde emellertid vara svårtillämpad för taxeringsmyndigheterna. Enligt min mening bör det få ankomma på riksskatteverket att efter samråd med försäkringsinspektionen och arbetsmarknadens huvudorganisationer för varje år fastställa de högsta ersättningar som får utgå på försäkringar av typen AGS utan att skattskyldighet inträder. Jag föreslår därför att förmån av fri gruppsjukförsäkring skall vara skattefri för arbetstagaren, om den utgår enligt kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer under förutsättning att ersättningen på grund av försäkringen kan utgå med högst de belopp riksskatteverket fastställt för beskattningsåret.

Flera remissinstanser anser att ersättningsbeloppen på grund av nu aktuell gruppsjukförsäkring borde bli föremål för beskattning. Härvid pekas bl. a. på att ett sådant förfarande skulle ligga i linje med vad som legat bakom den numera genomförda förändringen beträffande sjukpenningen. Jag anser emellertid att man i fråga om AGS kan godta ett avsteg från principen att utgående ersättningar med anledning av anställning skall bli föremål för beskattning. Såvitt avser sjukpenningtid kommer ersättning att utgå med förhållandevis små belopp och vid förtidspensionstid kommer, som jag tidigare anfört, kompensationsnivån 95 % av inkomstbortfallet efter skatt upp till en inkomst motsvarande 7,5 basbelopp alltid att vara en yttersta gräns. Denna begränsning jämte kompletteringsförmånens speciella natur utgör enligt min mening motiv för att utfallande belopp undantas från beskattning.

Skatteutskottet anförde (SkU 1974:32 s. 4).

Utskottet instämmer i uppfattningen att förmånen av fri AGS liksom hittills bör kunna undantas från beskattning. Som framhållits i propositionen skulle en beskattning av premie för fri AGS hos arbetstagarna ofta bli rent formell, eftersom hela eller en stor del av premien i regel kan förutsättas rymmas inom ramen för försäkringsavdraget. Utskottets inställning har varit, att beskattningsfrågan om möjligt bör lösas på samma sätt som nu gäller för annan ersättning för inkomstbortfall och för P-försäkringar. Som framgår av remissbehandlingen av det nu aktuella förslaget talar åtskilliga skäl för att utfallande AGS-belopp bör beskattas, och utskottet har starka betänkligheter mot definitiva skattelättnader för så avsevärda pensionsbelopp som här kan utgå. Beskattningsfrågan sammanhänger emellertid med försäkringsbeskattningens utformning i andra hänseenden, och de överenskommelser som träffats mellan SAF och LO har enligt utskottets uppfattning

inte utgjort tillräckliga skäl att föregripa livförsäkringsskattekommitténs arbete. I avvaktan på kommitténs ställningstaganden har utskottet inte något att erinra mot att nuvarande provisorium beträffande AGS ändras i enlighet med det i propositionen framlagda förslaget.

Riksskatteverket har den 9 januari 1975 meddelat anvisningar angående beskattning av förmåner av fri kollektiv gruppsjukförsäkring för kalenderåret 1975. Innebörden av dessa anvisningar såvitt avser högsta ersättningsbelopp per månad vid förtidspensionering framgår av en tablå, som torde få fogas vid protokollet i detta ärende som *bilaga*. Av tablån framgår också vilka månadsbelopp, som enligt riksskatteverkets anvisningar gällt under kalenderåret 1974, liksom skillnader i ersättning samt den kompensationsnivå som skulle uppnås, om de värden som gällt under år 1974 vid en antagen kommunal utdebitering av 26 kr.[1] får gälla även under år 1975. Dessutom innebär riksskatteverkets anvisningar för år 1975 att ersättning per dag under tid då sjukpenning utgår fastställts till högst 3 kr. per dag. I detta hänseende föreligger ingen skillnad mot vad som gällt under år 1974.

Skillnaderna i fastställda månadsersättningar mellan åren 1974 och 1975 betingas främst av den skattesänkning som beslutats av statsmakterna år 1974 (prop. 1974:132, SkU 1974:54, rskr 1974:329, SFS 1974:769–777). Som jag nyss redovisat förutsattes vid tillkomsten av de nu gällande beskattningsreglerna för AGS att månadsersättningen skulle räknas om vid omläggningar av inkomstbeskattningen. I själva verket var detta ett huvudskäl till bestämmelsen att riksskatteverket skulle se över ersättningsbeloppen varje år. Jag har emellertid erfarit att en omräkning av ersättningsbeloppet med täta mellanrum orsakar stora administrativa besvär och kostnader för det försäkringsbolag (Arbetsmarknadsförsäkringar, sjukförsäkringsaktiebolag-AMF-sjukförsäkring) som handhar AGS. Bl. a. har det uppgivits att inemot 2 miljoner försäkringsbrev måste bytas ut. Utöver bolagets egna administrativa besvär tillkommer informationssvårigheter och osäkerhet hos försäkringstagarna om vad som skall gälla.

Med hänsyn till de nu anförda omständigheterna och mot bakgrunden av att ytterligare ändringar i inkomstskattehänseende är att vänta inom kort anser jag det motiverat att tillämpningen av skattebestämmelserna för AGS något modifieras. Fortfarande bör samma princip gälla, nämligen att kompensationen inte får överstiga 95 %. Om så skulle ske, exempelvis för en kortare tid och i några ersättningslägen, bör emellertid detta kunna tolereras med hänsyn till de nyss påtalade administrativa nackdelarna med alltför täta omläggningar av försäkringsbeloppen. Det bör för den situation som nu föreligger påpekas att även om kompensationsnivån vid ett bibehållande av de ersättningsbelopp som gällde för år 1974 skulle stiga till 99,2 %, detta inte i något fall kommer att leda till en i kronor räknad överkompensation med mer än 38 kr. i månaden.

[1] Medelutdebiteringen under år 1974 för samtliga kommuner var 25 kr. 23 öre.

Den modifiering som jag nu föreslår för AGS bör dessutom leda till att högsta medgivna ersättningsbelopp i fortsättningen fastställs av regeringen och inte av riksskatteverket. Vid prövningen måste hänsyn också tas till omständigheter av annat slag än sådana som riksskatteverket kan beakta. Det bör emellertid fortsättningsvis ankomma på riksskatteverket att efter samråd med försäkringsinspektionen och arbetsmarknadens huvudorganisationer för varje år föreslå de högsta ersättningar som får utgå på försäkringar av typen AGS utan att skattskyldighet inträder.

Någon ändring av de i prop. 1973:46 (s. 104) givna riktlinjerna för kompletteringsförmåner till den allmänna försäkringen är det inte fråga om. Som allmän riktpunkt för kompensationsnivån efter en karenstid av 30 dagar bör således alltjämt gälla att kompletteringsförmånerna och sjukpenningen från den allmänna försäkringen tillsammans inte bör ge högre ersättning för inkomstbortfallet än omkring 95 %, varvid, om kompletteringsförmånerna är skattefria, hänsyn måste tas därtill. Av praktiska skäl bör det, efter den angivna karenstiden av minst 30 dagar även i fortsättningen finnas möjlighet att schablonmässigt ge en kompletteringsförmån av högst 3 kr. per dag skattefritt. Med beaktande av dessa riktlinjer har under sjukpenningtid utgående ersättning för årsinkomster inom 7,5 basbelopp fastställts för anställda med AGS, för stats- och kommunalanställda ävensom för tjänstemän med ITP. För dessa kategorier finns således inget ytterligare utrymme för kompletteringsförmåner. Det bör även fortsättningsvis ankomma på försäkringsinspektionen att övervaka riktlinjernas efterlevnad.

I detta sammanhang vill jag också beröra en annan fråga angående AGS, nämligen karenstiden för ersättning under sjukpenningtid. Enligt försäkringsavtalet lämnas ersättning för en sjukperiod som varar utöver en karenstid om 30 dagar. Ersättning lämnas då för tid fr. o. m. åttonde dagen räknat fr. o. m. insjuknandedagen enligt lagen om allmän försäkring.

Försäkringsinspektionen har i skrivelse av den 6 februari 1975 till AMF-sjukförsäkring begärt att bolaget snarast vidtar åtgärder för att bringa nyss återgivna försäkringsvillkor i överensstämmelse med vad som uttalats i prop. 1973:46 om en absolut karens av 30 dagar.

Efter samråd med chefen för socialdepartementet anser jag det godtagbart, att reglerna om karens får den innebörden att ersättning, på sätt angivits i nyssnämnda försäkringsvillkor, skall kunna lämnas för tid fr. o. m. åttonde dagen räknat fr. o. m. insjuknandedagen enligt lagen om allmän försäkring. Ett huvudvillkor skall givetvis fortfarande vara att sjukperioden skall ha varat utöver karenstiden om 30 dagar.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga

(Basbelopp 9 000 kr Kommunal utdebitering 26 kr)

Sjukpenninggrundande årsinkomst uppgår till kr	men ej till kr	Månadsersättning under förtidspensionstid enl. villkor 1974-01-01	Övre gräns för månadsersättning enligt riksskatteverkets anvisningar för kalenderåret 1975	Differens	Vid oförändrade förmåner Kompensationsnivå %
	11 000	100	90	-10	
11 000	12 000	128	93	-35	99,1
12 000	13 000	154	116	-38	99,2
13 000	14 000	178	148	-30	98,1
14 000	15 000	205	169	-36	98,5
15 000	16 000	228	196	-32	97,9
16 000	17 000	249	219	-30	97,6
17 000	18 000	270	239	-31	97,5
18 000	19 000	292	265	-27	97,1
19 000	20 000	314	285	-29	97,2
20 000	21 000	333	306	-27	96,9
21 000	22 000	346	322	-24	96,7
22 000	23 000	361	338	-23	96,5
23 000	24 000	380	357	-23	96,5
24 000	25 000	394	370	-24	96,5
25 000	26 000	405	387	-18	96,1
26 000	27 000	413	401	-12	95,7
27 000	28 000	417	414	- 3	95,2
28 000	29 000	418	429	+11	94,4
29 000	30 000	420	433	+13	94,3
30 000	31 000	423	436	+13	94,3
31 000	32 000	424	441	+17	94,1
32 000	33 000	425	448	+23	93,8
33 000	34 000	428	463	+35	93,3
34 000	35 000	434	474	+40	93,1
35 000	36 000	439	488	+49	92,6
36 000	37 000	445	496	+51	92,6
37 000	38 000	447	502	+55	92,4
38 000	39 000	451	514	+63	92,2
39 000	40 000	458	523	+65	92,1
40 000	41 000	463	534	+71	91,9
41 000	42 000	466	533	+67	92,1
42 000	43 000	478	537	+59	92,5
43 000	44 000	495	546	+51	92,9
44 000	45 000	499	551	+52	92,8
45 000	46 000	506	560	+54	92,8
46 000	47 000	519	567	+48	93,1
47 000	48 000	534	574	+40	93,4
48 000	49 000	549	590	+41	93,4
49 000	50 000	563	602	+39	93,5
50 000	51 000	578	619	+41	93,4
51 000	52 000	595	627	+32	93,8
52 000	53 000	603	634	+26	94,0
53 000	54 000	625	646	+21	94,2
54 000	55 000	638	654	+16	94,4
55 000	56 000	652	666	+14	94,5
56 000	57 000	663	669	+ 6	94,8
57 000	58 000	674	672	- 2	95,1

(Basbelopp 9 000 kr		Kommunal utdebitering 26 kr)			Vid oförändrade förmåner
Sjukpenninggrundande årsinkomst uppgår till kr	men ej till kr	Månadsersättning under förtidspensionstid enl. villkor 1974-01-01	Övre gräns för månadsersättning enligt riksskatteverkets anvisningar för kalenderåret 1975	Differens	Kompensationsnivå %
58 000	59 000	681	679	- 2	95,1
59 000	60 000	687	678	- 9	95,3
60 000	61 000	693	683	-10	95,3
61 000	62 000	700	683	-17	95,6
62 000	63 000	708	684	-24	95,8
63 000	64 000	715	690	-25	95,8
64 000	65 000		691		
65 000	66 000		697		
66 000	67 000		697		
67 000	68 000		698		
68 000	69 000		706		
69 000	70 000		724		
70 000	71 000		746		
71 000	72 000		767		
72 000	73 000		794		

GOTAB 75 9027 S Stockholm 1975